הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם סִימָן קס

נָתַן לְתוֹכוֹ מַיִם, (סא) אֲפִלּוּ שָׁאסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן * לְכַתְּחִלָּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא כְּמְזַלְזֵל בְּדָבָר חָשׁוּב שֶׁנִּשְׁתַּנָּה לְעִלּוּי (פְּרוּשׁ לְשֶׁבַח) עַד שֶׁקּוֹבֵעַ בְּרָכָה (סב) לְעַצְמוֹ. (וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא יַיִן לָבָן, (סג) אֲבָל אָדֹם לֹא) (מרדכי פרק אלו דברים נכרות סי' קנ"ו). (סד) א[וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁכָּל מֵי פֵּרוֹת רְאוּיִים לִנְטִילַת יָדַיִם * בְּשָׁעַת הַדְּחָק, (סה) (וְכָל שֶׁכֵּן דְּמַתָּר לְטַל יָדַיִם בְּשָׁעַת הַדְּחָק בְּשֶׁכָּר אוֹ בְּמֵי דְּבַשׁ הַמְבֻשָּׁלִין, דְּעִקָּרָן מַיִם) (הגהות אשרי נכרות פ"ב סי' י"ח): יג ב[צָרִיךְ (סו) שֶׁיְּהֵא בַּמַּיִם רְבִיעִית. וְהָנֵי מִלֵּי (סז) לְאֶחָד, אֲבָל לְשָׁנַיִם (סח) שָׁבְאוּ לְטַל כְּאֶחָד, (סט) הָאַחֲרוֹן אֵינוֹ צָרִיךְ, (ע) וַאֲפִלּוּ בָּזֶה אַחַר זֶה, ג[וּבִלְבַד (עא) שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַקְּלוּחַ. כֵּיצַד, הָיָה רְבִיעִית מַיִם בַּכְּלִי וּפָשַׁט אֶחָד יָדָיו וְאַחֵר יוֹצֵק עַל יָדָיו, וּבָא שֵׁנִי וּפָשַׁט יָדָיו לְמַטָּה מִמֶּנּוּ (עב) סָמוּךְ לִידֵי הָרִאשׁוֹן, וְקִלּוּחַ יוֹרֵד עַל יָדוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן וְיָדָיו שֶׁל שֵׁנִי שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ, יְדֵי שְׁנֵיהֶם טְהוֹרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁפְּחֵת שִׁעוּר הָרְבִיעִית כְּשֶׁהֵם מַגִּיעִים לְיָדָיו שֶׁל שֵׁנִי, יָדָיו טְהוֹרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵם בָּאִים מִשִּׁיּוּרֵי טָהֳרָה. (עג) * ד[וְיֵשׁ מַתִּירִים אֲפִלּוּ כְּשֶׁנּוֹטְלִים זֶה אַחַר זֶה,

א רַשׁ"י בְּרָכוֹת נ' (ע"ב ד"ה ונוטלין). ב רַשׁ"י פֶּרֶק קַמָּא דְּיָדַיִם וְחַיָּין ק"ו [ק"ז] (ע"א). ג רַשְׁבָּ"א (שם ד"ה הא דאמרינן מי) וְרַמְבַּ"ן (שם ד"ה ומדקאמרינן). ד כֵּן כָּתַב רַשְׁבָּ"א (תורת הבית הקצר בית ו שער ב).

בֵּאוּר הַלָּכָה

אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּעוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יא):

יב * לְכַתְּחִלָּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא כְּמְזַלְזֵל וְכוּ'. מִשְׁמַע דְּשָׁאר מַשְׁקִין מַהֵר לְכַתְּחִלָּה לְדָעָה זוֹ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"א. וְדַע דִּלְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים הַמְבֹאָרִים בְּסִימָן קע"א (ס"א) אָסוּר אַף בְּשָׁאר מַשְׁקִים מִשּׁוּם הֶפְסֵד אֳכָלִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* בְּשָׁעַת הַדְּחָק. מְקוֹרוֹ עַיִן בְּאוֹר זָרוֹעַ בְּהִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם (סי' ס), וְהַדְּבָרִים שָׁם מְגֻמְגָּמִין קְצָת, וְאַף הוּא לֹא כָּתַב שָׁם אֶלָּא דֶּרֶךְ שְׁמָא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ דְּשָׁמָא הֵיכָא דְּאֵיכָא שְׁעַת הַדְּחָק אֲפִלּוּ לְרַבָּנָן מַהֵר לְטַל בְּמֵי פֵּרוֹת:

יג * וְיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ וְכוּ'. הוּא בָּאֳמֶת דַּעַת הָרַבֶּה פּוֹסְקִים, רַשׁ"י (חולין קז. ד"ה הא) וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה ולא היא) וְרַ"ש (ידים פ"א מ"א) וּסְמַ"ג (עשין כז) וְרא"ש (חולין פ"ח סי' טו) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב טז ח"י) וְטוּר. וְהַמְחַבֵּר דְּלֹא כָּתַב לְדָעָה זוֹ אֶלָּא בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשּׁוּם דְּלַדְּעָה הָרִאשׁוֹנָה דְּהוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ן (חולין קז. ד"ה ומדקאמרינן) וְהָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה הא דאמרינן) מְסַיַּעַת גַּם דַּעַת הָרַאֲבַ"ד (תמים דעים סי' סז) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות מב. ד"ה קפדיתו אשיעורא) הַמַּחְמִירִין לְגַמְרֵי שֶׁיִּשָּׁלִים דַּוְקָא לִרְבִיעִית שְׁלֵמָה עַל כָּל אֶחָד, וְכֵן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (ברכות פ"ו ה"י) דְּהוּא לַיִת לֵיהּ כְּלָל הַתָּר שִׁיּוּרֵי טָהֳרָה בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים, אֶלָּא צָרִיךְ לְעוֹלָם רְבִיעִית מַיִם שְׁלֵמָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְדַהֲתַר שִׁיּוּרֵי טָהֳרָה סְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא רַק בְּמַיִם שְׁנִיִּים], וְכֵן מְשַׁמַע גַּם דַּעַת הַכָּל בּוֹ (סי' כג) כְּהָרַמְבַּ"ם, וְלָכֵן נָקֹט לְעִקַּר כַּדָּעָה הָרִאשׁוֹנָה, וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחָק בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת כָּל הָנֵי רַבְוָותָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק עד). אָכֵן קָשֶׁה לִי לְדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין דְּהֵם פָּרְשׁוּ כֵּן הַמִּשְׁנָה (ידים פ"א מ"א) דְּנוֹטְלִין מֵרְבִיעִית לְאֶחָד אַף לִשְׁנַיִם, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר זֶה לְטַל מֵרְבִיעִית אַחַת לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׁנֵי פְּעָמִים מַיִם רִאשׁוֹנִים וּשְׁנַיִם לְכָל יָד וְיָד, וּמָצָאתִי שֶׁהִקְשָׁה כֵּן הַגְּאוֹן רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּנֶט"ש זַצ"ל בְּבֵאוּר הַפְּרִידְכִי, וְכָתַב עוֹד לְהַגְדִּיל הַקּוּשְׁיָא דְּהָלֹא הַמִּשְׁנָה עֶקְרָה מֵיירֵי לְעִנְיַן תְּרוּמָה, וְשָׁם כְּמַעַט לְכַלֵּי עָלְמָא הַשִּׁעוּר עַד הַפֶּרֶק שֶׁהוּא חִבּוּר הַיָּד עִם הַזְּרוֹעַ, וְאַף אִם נִפְרַשׁ דְּמַיִירֵי דְּהֵם דָּנְטַל לִשְׁתֵּי יָדָיו בְּבַת אַחַת, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא קַיְימָא לַן דִּבְפָחוֹת מֵרְבִיעִית צָרִיךְ לְטַל שְׁתֵּי פְּעָמִים רִאשׁוֹנִים וּשְׁנַיִם, וְנִמְצָא חֲצִי רְבִיעִית לְאֶחָד עַל שְׁתֵּי יָדָיו שְׁנֵי שְׁנוֹטֵל עַל שְׁתֵּי יָדָיו בְּבַת אַחַת [כְּגוֹן עַל יְדֵי אַחֵר שֶׁיִּטֹּל עֲלֵיהֶן], וּבֵין שְׁנוֹטֵל יָדָיו (עד) אַחַת אַחַת, לְעוֹלָם סַגִּי בִּרְבִיעִית אַחַת בְּשִׁתֵּי יָדָיו. מִיהוּ אֲפִלּוּ אֵינוֹ רוֹצֶה לִטֹּל רַק יָד אַחַת, כְּגוֹן דְּהָיָה יָדוֹ אַחַת טְהוֹרָה מִכְּבָר, גַּם כֵּן אֵין לִפְחֹת מִשִּׁעוּר רְבִיעִית [תּוֹסָפְתָּא (ידים פ"ב ה"ג), וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב רבינו שמשון)], וְנִרְאֶה מִשּׁוּם שֶׁבִּכְלִי צָרִיךְ רְבִיעִית לְעוֹלָם, דִּבְפָחוֹת אֵין שִׁעוּר טָהֳרָה, וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י"ד, (עג) אֲבָל עַל יָד אַחַת אֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ אוֹתָהּ כֻּלָּהּ. וּלְקַמָּן בְּסִימָן קס"ב סָעִיף ד' (ס"ק לח) הָעַתַּקְתִּי דִּבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּיֵשׁ לִנְהֹג שֶׁלֹּא לִפְחֹת מִשִּׁעוּר רְבִיעִית מַיִם לְכָל יָד וְיָד, דְּבָזֶה לֹא יִצְטָרֵךְ לִזְהֹר בְּהַרְבֵּה דְּבָרִים הַצְּרִיכִים לִזָּהֵר: (סח) שָׁבְאוּ לְטַל כְּאֶחָד. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהֵינוּ שֶׁמִּתְּחִלָּה כִּוְּנוּ לִטֹּל בְּיַחַד, וְלָכֵן אַף אִם פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדוֹ אַחַר שֶׁכְּבָר הִתְחִיל הָרִאשׁוֹן לִיצֹק עַל עַצְמוֹ, עוֹלָה הַנְּטִילָה גַּם לוֹ, דְּהֵנֵי כְּנוֹטְלִין שְׁנֵיהֶם יַחַד דְּאֵין מִתְחַלְּקִין זֶה מִזֶּה, אֲבָל אִם לֹא כִּוְּנוּ מִתְּחִלָּה וְיָצַק הָרִאשׁוֹן רַק לְעַצְמוֹ, וְאַחַר כָּךְ פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדָיו אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁנִּפְסַק הַקִּלּוּחַ, הֲרֵי כְּמוֹ נוֹטֵל בְּמֵי רְחִיצַת חֲבֵרוֹ וְלֹא עָלְתָה לוֹ נְטִילָה, וְצָרִיךְ לִנְגֹּב יָדָיו וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן קס"ב סָעִיף ד': (סט) הָאַחֲרוֹן אֵינוֹ צָרִיךְ. וְדַוְקָא כְּשֶׁגִּיעוּ הַמַּיִם עַל יָדָיו סְבִיב כָּל שִׁעוּר הַנְּטִילָה שֶׁבְּיָדוֹ: (ע) וַאֲפִלּוּ בָּזֶה אַחַר זֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא מַבְּעָיָא כְּשֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בְּבַת אַחַת זֶה תַּחַת זֶה דְּמַהֲנֵי הַנְּטִילָה לִשְׁנֵיהֶם, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדָיו אַחַר כַּף כְּשֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְצוֹק עַל הָרִאשׁוֹן עָלְתָה לוֹ נְטִילָה, כֵּיוָן שֶׁמִּתְּחִלָּה כִּוְּנוּ לָזֶה לִטֹּל יַחַד וְכַנַּ"ל: (עא) שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַקִּלּוּחַ. דַּעַל יְדֵי זֶה חָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ נָטַל גַּם הַשֵּׁנִי מֵרְבִיעִית שְׁלֵמָה, וּמִפְּנֵי שֶׁבָּאִים הַמַּיִם מִשִּׁיּוּרֵי טָהֳרָה הַקַּלּוּ זֶה לְחַשֵּׁב כְּנוֹטֵל מֵרְבִיעִית עַל יְדֵי חִבּוּר הַנְּצוֹק [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו בין) וְהָרַשְׁבָּ"א (תורת הבית הקצר בית ו שער ב)]: (עב) סָמוּךְ וְכוּ'. דְּאָז חָשְׁבִינַן כְּיָד אַחַת, אֲבָל בְּמֵרָחֳקִים (עג) הֲוֵי כְּמוֹ נוֹטֵל בְּמֵי רְחִיצַת חֲבֵרוֹ: (עג) וְיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שְׁנוֹטְלִין לְגַמְרֵי בִּפְנֵי עַצְמָן כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּלְדָעָה זוֹ גַּם כֵּן דַּוְקָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּדֶרֶךְ אִבּוּד: (סא) אֲפִלּוּ שָׁאסוּר וְכוּ'. הֵינוּ בֵּין נָתַן לְתוֹכוֹ מַיִם בֵּין לֹא נָתַן, דְּבִכְלָם מִקְרֵי יַיִן חָשׁוּב וְקוֹבֵעַ בְּרָכָה לְעַצְמוֹ כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן רע"ב סָעִיף ה': (סב) לְעַצְמוֹ. בְּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. אֲבָל בְּשָׁאָרֵי מַשְׁקִין וּמֵי פֵּרוֹת דְּלֹא נִתְעַלּוּ בִּבְרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָן (סו) נוֹטְלִין אַף לְכַתְּחִלָּה לְדָעָה זוֹ: (סג) אֲבָל אָדֹם לֹא. דְּנִשְׁתַּנּוּ מִמַּרְאֵה מַיִם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרִאשׁוֹן סְבִירָא לְהוּ דְּאֵינוֹ חָשׁוּב שִׁנּוּי מַרְאֶה כֵּיוָן דְּעוֹמְדִים בְּמַרְאֵיתָן שֶׁהָיוּ מִתְּחִלָּה [רא"ש (ברכות פ"ז סי' לא)]. וְאִם הָיָה לָבָן וְעָשָׂה אוֹתָן אָדֹם עַל יְדֵי צָבַע [כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין כַּמָּה פְּעָמִים בַּיֵּינוֹת שֶׁלָּנוּ], מִשְׁמַע דְּלֵכָלַי עָלְמָא פְּסוּלִין: (סד) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁכָּל מֵי פֵּרוֹת וְכוּ'. הֵיא (מז) דַּעָה שְׁלִישִׁית דְּמַחְלָקַת בֵּין יַיִן לְמֵי פֵּרוֹת, דְּבִיַּיִן פָּסוּל מִדִּינָא אַף בְּדִיעֲבַד כְּדַעָה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל בְּמֵי פֵּרוֹת נוֹטְלִין (סה) בִּשְׁעַת הַדְּחָק, דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּכָל מֵי פֵּרוֹת קָרוֹי מַיִם חוּץ מִיַּיִן. (סט) א[וּלְדִינָא יֵשׁ לְהוֹרוֹת כְּדַעָה זוֹ, לְהַחְמִיר בְּיַיִן וּלְהָקֵל בְּמֵי פֵּרוֹת בִּשְׁעַת הַדְּחָק: (סה) וְכָל שֶׁכֵּן דְּמַתָּר וְכוּ'. וּמִשּׁוּם שִׁנּוּי מַרְאֶה לֹא נִפְסָלוּ, דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּאִשְׁתַּנִּי לְעִלּוּי לֹא חָשִׁיב שִׁנּוּי [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א דְּמִשְׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ סְבָרָא זוֹ: יג (סו) שֶׁיְּהֵא בַּמַּיִם רְבִיעִית. שֶׁכֵּן תִּקְּנוּ חֲכָמִים לִנְטִילַת יָדַיִם. וְשׁוֹפְכָהּ בְּשֶׁנֵּי פְּעָמִים עַל יָדָיו, דִּבְפַעַם רִאשׁוֹן מִטַּהֵר הַיָּדַיִם, וּבַשֵּׁנִיָּה מִטַּהֵר הַמַּיִם שֶׁעַלֵּיהֶם כְּדִלְקַמַּיהּ. וְאִם שָׁפַךְ הָרְבִיעִית כֻּלָּהּ בְּבַת אַחַת עַל שְׁתֵּי יָדָיו (ע) גַּם כֵּן נִטְהָרוּ יָדָיו, אַף שֶׁלֹּא שָׁפַךְ אֶלָּא פַּעַם אַחַת, וְכִמְבֹאָר בְּסִימָן קס"ב (ס"ב). וְכָל זֶה בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מַיִם מְצוּיִם, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁמַּיִם מְצוּיִם טוֹב שֶׁיִּטֹּל בְּשֶׁפַע, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף י': (סז) לְאֶחָד. בֵּין שְׁנוֹטֵל עַל שְׁתֵּי יָדָיו בְּבַת אַחַת אוֹ בְּזֶה אַחַר זֶה (עא) שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַקִּלּוּחַ. כֵּיוָן שֶׁמִּתְּחִלָּה כִּוְּנוּ לִטֹּל בְּיַחַד, וְלָכֵן אַף אִם פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדוֹ אַחַר שֶׁכְּבָר הִתְחִיל הָרִאשׁוֹן לִיצֹק עַל עַצְמוֹ, עוֹלָה הַנְּטִילָה גַּם לוֹ, דְּהֵנֵי כְּנוֹטְלִין שְׁנֵיהֶם יַחַד דְּאֵין מִתְחַלְּקִין זֶה מִזֶּה, וְאַחַר כָּךְ פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדָיו וְלֹא עָלְתָה לוֹ נְטִילָה, וְצָרִיךְ לִנְגֹּב יָדָיו וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן קס"ב סָעִיף ד': (סט) הָאַחֲרוֹן אֵינוֹ צָרִיךְ. וְדַוְקָא כְּשֶׁגִּיעוּ הַמַּיִם עַל יָדָיו סְבִיב כָּל שִׁעוּר הַנְּטִילָה שֶׁבְּיָדוֹ: (ע) וַאֲפִלּוּ בָּזֶה אַחַר זֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא מַבְּעָיָא כְּשֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בְּבַת אַחַת זֶה תַּחַת זֶה דְּמַהֲנֵי הַנְּטִילָה לִשְׁנֵיהֶם, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם פָּשַׁט הַשֵּׁנִי יָדָיו אַחַר כַּף כְּשֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְצוֹק עַל הָרִאשׁוֹן עָלְתָה לוֹ נְטִילָה, כֵּיוָן שֶׁמִּתְּחִלָּה כִּוְּנוּ לָזֶה לִטֹּל יַחַד וְכַנַּ"ל: (עא) שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַקִּלּוּחַ. דַּעַל יְדֵי זֶה חָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ נָטַל גַּם הַשֵּׁנִי מֵרְבִיעִית שְׁלֵמָה, וּמִפְּנֵי שֶׁבָּאִים הַמַּיִם מִשִּׁיּוּרֵי טָהֳרָה הַקַּלּוּ זֶה לְחַשֵּׁב כְּנוֹטֵל מֵרְבִיעִית עַל יְדֵי חִבּוּר הַנְּצוֹק [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו בין) וְהָרַשְׁבָּ"א (תורת הבית הקצר בית ו שער ב)]: (עב) סָמוּךְ וְכוּ'. דְּאָז חָשְׁבִינַן כְּיָד אַחַת, אֲבָל בְּמֵרָחֳקִים (עג) הֲוֵי כְּמוֹ נוֹטֵל בְּמֵי רְחִיצַת חֲבֵרוֹ: (עג) וְיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שְׁנוֹטְלִין לְגַמְרֵי בִּפְנֵי עַצְמָן כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּלְדָעָה זוֹ גַּם כֵּן דַּוְקָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סו) הַגְּרָ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (סז) כֵּן כָּתְבוּ בְּבֵאוּר הַגּוֹלָה (אות א) וְהַגְּרָ"א וּלְבוּשֵׁי שָׁרָד, דְּלֹא כְּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יט) שֶׁנִּתְקַשָּׁה בָּזֶה: (סח) דְּאִי לָאו הָכִי לֹא מִיקְרֵי צָרִיךְ הָאָדָם כָּל כָּךְ לְהַפְסִיד אוֹכְלִין: (סט) דְּהֵיא מְכַרַעַת בֵּין שְׁתֵּי הַשִּׁיטוֹת הַקּוֹדְמִין, וְאַף דְּהָאלְיָה רַבָּה (ס"ק כה) פָּסַק לְהַחְמִיר אַף בְּמֵי פֵּרוֹת דְּכֵן הוּא דַּעַת רֹב הָרִאשׁוֹנִים, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל בְּמִלְּתָא דְּרַבָּנָן בְּשָׁעַת הַדְּחָק, וְכֵן פָּסַק הַגְּרַ"ז (סט"ו) וְזֶרֶךְ הַחַיִּים (דין איזה מים כשרים לנטילה סי"ג) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לט ס"ה). וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן בְּרָכָה נִרְאֶה דְּלֹא יְבָרֵךְ עַל נְטִילָה זוֹ, וְלִכְשֶׁיְּזְדַּמֵּן לוֹ מַיִם אַחֵר כָּךְ בְּעֵין לְטל שְׁנִית, וּכְמוֹ בְּכָל סְפֵק נְטִילָה לְעִיל בְּסָעִיף י"א: יג (ע) אֲבָל

לְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר לִשְׁפֹּךְ בִּשְׁנֵי פְּעָמִים, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלְעוֹלָם צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים דַּוְקָא, וְכִמְבֹאָר בְּסִימָן קס"ב סָעִיף ב': (עב) כֵּן מְשַׁמַע מִפְּתִיחַת כָּל הַפּוֹסְקִים: (עג) כָּךְ נִרְאֶה דְּהָא לִיד אַחַת לְכַלֵּי עָלְמָא אֵינוֹ שׁוֹפֵךְ אֶלָּא חֲצִי רְבִיעִית, וּבְפָרָט דְּלִהַרְבֵּה פּוֹסְקִים גַּם עַל שְׁתֵּי יָדָיו אֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ כָּל הָרְבִיעִית וּכְדִלְקַמַּיהּ, וְהָא דְּאֵיתָא בְּתוֹסָפְתָּא (ידים פ"א ה"א) צָרִיךְ לִטֹּל מַי רְבִיעִית, הֵיְינוּ שֶׁיְּהֵא בַּכְּלִי רְבִיעִית כְּדֵאֵיתָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וצריך): (עג) אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כט) בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (ש"ש חולין פ"ח סי' כח) וּבַ"ח (ס"ט), אַף דִּבְבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הרשב"א) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, וְכֵן נִרְאֶה מִפְּתִיחַת לְשׁוֹנוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְסִידּוּר (ה"ח) כתב: אבל מותר ליטול ידיו בשעת הדחק בשכר שלנו או מי דבש שעיקרן מים ואין בהם משום שנוי מראה הואיל ונשתנו לשבח [ולא הזכיר היתר במי פירות ויין].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah